

2021-06-17
I2021/01826**Infrastrukturdepartementet**Myndigheten för Digital förvaltning
Box 14
851 02 Sundsvall

Uppdrag att främja delning och nyttiggörande av data

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Myndigheten för digital förvaltning (Digg) att enligt vad som anges under rubriken Närmare om uppdraget främja offentliga aktörers förmåga att dela och nyttiggöra data. I uppdraget ingår att etablera en digital arena för att möjliggöra samverkan kring data och innovation baserad på data. Ett ökat nyttiggörande av data samt utvecklad datamognad ska bidra till Sveriges innovationskraft, näringslivets konkurrenskraft, den offentliga förvaltningens effektivitet och samhällets hållbarhet.

Utgifterna för uppdragets genomförande ska belasta det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 1:5 Näringslivsutveckling, anslagsposten 1 Näringslivsutveckl - del till Kammarkollegiet. För uppdragets genomförande får Digg rekvirera högst 5 000 000 kronor för 2021 och 10 000 000 kronor beräknas för 2022 från samma anslag. Medlen utbetalas engångsvis för respektive år efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 1 september 2021 och den 1 april 2022. I rekvisitionen ska hänvisning göras till detta besluts diarienummer. Ej förbrukade medel ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 23 april 2023 på bankgiro 5052-5781 med angivande av detta besluts diarienummer.

Närmare om uppdraget

Främja offentliga aktörers förmåga att dela och nyttiggöra data

Syftet med uppdraget är att främja offentliga aktörers förmåga att dela och nyttiggöra data så att data frigörs för utveckling av bl.a. artificiell intelligens (AI) och digital innovation. Med offentliga aktörer avses aktörer inom offentlig förvaltning samt statligt ägda bolag. Där det är lämpligt och möjligt

ska data delas som öppna data. Genomförandet av uppdraget ska bidra till skapandet av en datadriven kultur där data värderas som en strategisk resurs för digital innovation.

Digg ska utveckla och förvalta Sveriges dataportal som är en viktig resurs för datadelning och för att nå det långsiktiga målet med att det som behövs för datadelning ska finnas tillgängligt där. Digg ska föreslå hur Sverige kan anta det internationella ramverket för öppna data, International Open Data Charter, samt hur Sverige och svenska aktörer bör formera sig kring de dataområden (dataspaces) som EU främjar inom ramen för Digital Europe Program (DIGITAL).

Digg ska stötta offentliga aktörer i att utveckla institutionella förmågor att dela och nyttiggöra data med hög kvalitet, väldokumenterade gränssnitt och adekvat säkerhetsnivå. Data ska bl.a. kunna nyttjas och delas inom ramen för de kommande europeiska gemensamma dataområdena. Digg ska bl.a. tillhandahålla nationella rekommendationer, riktlinjer och stöd med fokus på att offentliga aktörer ska kunna:

- arbeta systematiskt med informations- och cybersäkerhet,
- styra på data som strategisk resurs samt ha kompetens som rör data som en strategisk resurs,
- producera och validera data,
- dela data på ett strukturerat och kontrollerat sätt,
- genomföra analys och utveckling med hjälp av delade data, samt
- nyttiggöra delade data genom att t.ex. tillämpa AI och annan digital innovation.

Data som delas ska möta användarnas behov och där det är möjligt delas via standardiserade gränssnitt (s.k. API:er). Analys och utveckling bör, där är möjligt, genomföras inom ramen för existerande datadrivna labb.

Möjliggöra ökad samverkan mellan aktörer som delar och nyttiggör data

Digg ska utveckla en digital arena som möjliggör för aktörer att dela och nyttiggöra data genom ett ökat erfarenhetsutbyte och institutionellt lärande om datadelning samt en utökad experimnt- och utvecklingsverksamhet baserad på delade data. Särskilt fokus ska läggas på nyttiggörande av data i den löpande verksamheten.

Den digitala arenan ska bl.a. möjliggöra:

- ett ökat gemensamt lärande kring frågor om data som strategisk resurs samt delning och nyttiggörande av data,
- stöd för att systematisera hela värdekedjan från skapandet, över delande till nyttiggörandet av data,
- systematisk och transparent behovsfångst av data,
- identifiering av behov av nya och befintliga dataspecifikationer,
- delning av relevanta digitala resurser ,innovativa försök, där potentialen med olika datamängder utforskas, samt
- utmaningsdriven digital innovation i samverkan med andra relevanta aktörer.

Digg ska ta fram lämpliga former för samverkan på arenan t.ex. gemensamma arbetsformer, rutiner, organisation och ansvarsfördelning för analys, kravställning, utveckling samt förvaltning av de dataområden och komponenter som bör ha en varaktighet för att främja digital innovation.

Regeringen kommer i kommande uppdrag till myndigheter specificera vilka myndigheter som ska delta i arenan. Förutom att regeringen ger direkta uppdrag att delta i arenan, ska Digg även utveckla ett partnerskap med ett erbjudande att delta till intresserade organisationer som arbetar med data som en strategisk resurs.

Digg ska beakta Vetenskapsrådets arbete med att främja och samordna införandet av öppen tillgång till forskningsdata. I de fall datadelning avser personuppgifter ska det beaktas att personuppgifter ska behandlas med bibehållet skydd för den personliga integriteten. Informations- och cybersäkerhetsperspektivet ska beaktas. Inom ramen för uppdraget ska skyddet av Sveriges säkerhet säkerställas. I det ingår att analysera hur man kan minska och hantera riskerna med aggregerad data samt att beakta de sårbarheter som ett ökat databeroende innebär.

Digg ska senast 30 september 2022 inkomma med förslag till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) på hur den digitala arenan ska förvaltas efter uppdraget har löpt ut, samt hur långsiktig utveckling och förvaltning av datadelning bör organiseras. Myndigheten ska redovisa uppdraget i sin helhet, inklusive en ekonomisk redovisning av uppdragets genomförande, till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 31 januari 2023.

Bakgrund

Enligt regeringens digitaliseringsstrategi ska Sverige vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. I Sverige ska det finnas de bästa förutsättningarna för att digitalt drivna innovationer ska utvecklas, spridas och användas. Kompetens och kunskap gällande bearbetning, återanvändning, analys och utveckling rörande stora datamängder ska främjas och goda förutsättningar för detta ska finnas. Användningen av data och annan information måste vara robust och säker och får inte ske på bekostnad av minskat skydd för individens integritet eller försämrad nationell säkerhet. Användningen av stora datamängder har, rätt systematiserad och hanterad, stor potential att effektivisera och utveckla verksamheter.

Allt högre krav ställs på att statliga myndigheter i vissa situationer ska kunna dela data på ett säkert och kontrollerat sätt och där det är möjligt och lämpligt som öppna data. Sverige skrev 2014 under *Recommendation of the Council on Digital Government Strategies*, där en av rekommendationerna är att Sverige ska verka för att en datadriven kultur skapas i den offentliga sektorn. När Sverige utvärderades mot denna rekommendation hamnade Sverige sist i rankingen (2019). OECD har i *Digital Government Review of Sweden. Towards a data-driven public sector* (2019) visat att svenska statliga myndigheter i dag inte har en adekvat styrning på data.

Öppna data-utredningen föreslår i sitt betänkande Innovation genom information (SOU 2020:55) att Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn ska genomföras genom bestämmelser som tas in i en ny lag om öppna data. Lagen föreslås reglera huvudsakligen i vilka format och mot vilka avgifter och andra villkor som information ska tillhandahållas. Den som begär tillgång till digital information ska ha rätt att få del av den i ett digitalt format. Lagen föreslås också innehålla bestämmelser som uppmuntrar myndigheter att löpande publicera digital information på eget initiativ. Öppna data är dock bara ett sätt att dela data på. För att kunna nyttja potentialen i datadelning måste både privata och offentliga aktörer lära sig att dela data med bibehållen kontroll över sekundäranvändningen s.k. kontrollerad datadelning eller datasuveränitet. Regeringen har i budgetpropositionen för 2021 aviserat att en strategisk inriktning för data som strategisk resurs ska tas fram under 2021 (prop. 2020/21:1, utg.omr. 22, s. 108).

EU-kommissionens datastrategi syftar till att göra EU världsledande i att bygga ett datadrivet samhälle. EU-kommissionen vill skapa en inre marknad för data, där data som inte är personuppgifter kan flöda fritt mellan länder och sektorer och användas av företag, forskare och förvaltningar i hela EU på lika villkor. I Europeiska kommissionens förslag till EU-förordning om dataförvaltning föreslås nya regler för datahantering för att göra det lättare för olika sektorer och länder att dela data (KOM [2020] 767 slutlig). Inom ramen för *Digital Europe Programme* (DIGITAL) kommer utlysningar att göras för s.k. dataområden som skapar förutsättningar för datasuveränitet.

Vidare har Digg i rapporten *Förvaltnings- och finansieringsförslag för dataportal.se* (dnr 2019-139) föreslagit ett antal åtgärder för att öka tillgängliga och användbara datamängder. I rapporten *Förvaltnings- och finansieringsförslag för ChallengesGov* (dnr 2019-139) rekommenderar Digg att plattformen för utmaningsdriven innovation ersätts med ny funktionalitet för att möjliggöra samverkan och innovation. Digg arbetar också tillsammans med flera andra myndigheter med att ta fram ett antal förvaltnings-gemensamma byggblock för att utbyta information och etablera ett ramverk för nationella grunddata.

Även inom regeringens strategiska samverkansprogram har behovet av att tillgängliggöra och bättre nyttja data för att skapa innovativa lösningar för att möta samverkansprogrammets utpekade samhällsutmaningar uppmärksamrats.

Den nationella AI-inriktningen lägger fast målsättningen att Sverige ska vara ledande i att ta tillvara möjligheterna som användning av artificiell intelligens kan ge, med syftet att stärka både den svenska välfärden och den svenska konkurrenskraften (N2018/03008). Tillgång till maskinläsbara och användbara datamängder är en förutsättning för att AI ska kunna använda delade datamängder för att skapa samhällsnytta.

På regeringens vägnar

Anders Ygeman

Magnus Enzell

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Justitiedepartementet/L4, L6 och SSK
Socialdepartementet/FS
Finansdepartementet/BA och SFÖ
Näringsdepartementet/EIN
Utbildningsdepartementet/F
Vetenskapsrådet